

Dosarul nr. 2ra-17/19

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (O. Melniciuc)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Panov, V. Cotorobai, M. Anton)

DECIZIE

16 ianuarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Galina Stratulat
Dumitru Mardari
Mariana Pitic
Iurie Bejenaru

examinând recursurile declarate de Întreprinderea de Stat „Ingeocad” și
Serviciul de Informații și Securitate,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Valeriu Filenco
împotriva Agenției Relații Funciare și Cadastru și Întreprinderii de Stat Institutul de
Geodezie, Prospeccțiuni Tehnice și Cadastru „Ingeocad”, intervenientul accesoriu
Serviciul de Informații și Securitate cu privire la anularea ordinelor,

împotriva deciziei din 15 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a
fost admis apelul declarat de Valeriu Filenco, a fost casată hotărârea din 22 martie
2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani și a fost emisă o nouă hotărâre de
admitere a acțiunii,

c o n s t a t ă:

La data de 25 octombrie 2016 Valeriu Filenco a depus cerere de chemare în
judecată împotriva Agenției Relații Funciare și Cadastru și Întreprinderii de Stat
Institutul de Geodezie, Prospeccțiuni Tehnice și Cadastru „Ingeocad” cu privire la
anularea ordinelor.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că activează în cadrul ÎS Institutul
de Geodezie, Prospeccțiuni Tehnice și Cadastru „Ingeocad” din anul 1997, în prezent
deține funcția de inginer-șef al ÎS Institutul de Geodezie, Prospeccțiuni Tehnice și
Cadastru „Ingeocad”. În anul 2004 i-a fost perfectat dreptul de acces la secretul de
stat de forma 2 (confidențial).

La sfârșitul lunii martie 2016 a fost chemat de către conducătorul ÎS Institutul
de Geodezie, Prospeccțiuni Tehnice și Cadastru „Ingeocad”, care i-a explicat că
trebuie să completeze un formular pentru a obține dreptul de acces la secretul de stat
de forma 3 (confidențial), fără a-i oferi careva explicații în acest sens. Formularul a
fost completat și transmis șefului serviciului de regim și administrație a ÎS Institutul
de Geodezie, Prospeccțiuni Tehnice și Cadastru „Ingeocad”, care l-a expediat în
adresa Serviciul de Informații și Securitate al RM.

Ulterior, a fost anunțat în formă verbală de către conducere că i s-a refuzat dreptul de acces la secretul de stat de forma 3 (confidențial), deoarece informația prezentată ar fi fost incompletă și că trebuie să completeze repetat un nou formular. Astfel, reclamantul personal a completat formularul și din nou l-a expediat în adresa Serviciului de Informații și Securitate al RM.

Aproximativ în luna iunie 2016 reclamantul a fost informat verbal de către conducerea ÎS Institutul de Geodezie, Prospeccțiuni Tehnice și Cadastru „Ingeocad” că iarăși i-a fost refuzat dreptul de acces la secretul de stat de forma 3 (confidențial).

A indicat reclamantul că ÎS Institutul de Geodezie, Prospeccțiuni Tehnice și Cadastru „Ingeocad”, nu i-a adus la cunoștință sub semnătură nici un act adoptat de SIS, în ceea ce îl privește nemijlocit pe reclamant, nu a avut posibilitatea să facă cunoștință cu acestea și nici nu cunoaște conținutul real al acestora.

La data de 25 iulie 2016 de către directorul ÎS Institutul de Geodezie, Prospeccțiuni Tehnice și Cadastru „Ingeocad”, în vederea executării prevederilor art. 24 alin. (9) din Legea nr. 245 din 27 noiembrie 2008 și în baza Nomenclatorului funcțiilor care necesită acces la secretul de stat ÎS „Ingeocad” nr. 01 din 15 februarie 2015 (15/1-216 din 19.02.2015), a fost emis ordinul nr. 4R cu privire la încetarea dreptului de acces la secretul de stat, prin care reclamantului Filenco Valeriu i-a fost încetat valabilitatea dreptului de acces la secretul de stat de forma 2 (secret). Cu ordinul sus-indicat reclamantul a făcut cunoștință la 26 iulie 2016.

La data de 26 iulie 2016 de către directorul ÎS „Institutul de Geodezie, Prospeccțiuni Tehnice și Cadastru „Ingeocad”, în vederea executării prevederilor art. 25 alin. (2) din Legea nr. 245 din 27 noiembrie 2008, a fost emis ordinul nr. 5R cu privire la refuzul de a acorda dreptul de acces la secretul de stat, prin care reclamantului Filenco Valeriu i-a fost refuzat acordarea dreptului de acces la secretul de stat de forma 3 (confidențial).

Nefiind de acord cu ordinele emise de angajator, reclamantul în corespundere cu art. 25 alin. (2) din Legea nr. 245 din 27 noiembrie 2008 cu privire la secretul de stat, care prevede că, decizia privind refuzul de a acorda dreptul de acces la secretul de stat se adoptă de către conducătorul autorității publice sau al altei persoane juridice ținându-se cont de rezultatele verificării fiecărui cetățean în parte, se comunică în scris cetățeanului și poate fi atacată în organul ierarhic superior sau în instanța de judecată, a înregistrat în cancelaria Agenției Relații Funciare și Cadastru a RM la data de 24 august 2016 două cereri prelabile (nr. de înregistrare F-170/16 și F-171/16) prin care a solicitat: anularea ordinului nr. 4R din 25 iulie 2016 cu privire la încetarea dreptului de acces la secretul de stat, ca ilegal; punerea la dispoziția sa a Nomenclatorului funcțiilor care necesită acces la secretul de stat ÎS „Ingeocad” nr. 01 din 15 februarie 2015 (15/1-216 din 19.02.2015), pentru a face cunoștință cu acesta; anularea ordinului nr. 5R din 26 iulie 2016 cu privire la refuzul de a acorda dreptul de acces la secretul de stat, ca ilegal; informarea reclamantului despre argumentele și temeiurile legale ce au stat la baza emiterii ordinului nr. 5R din 26 iulie 2016 cu privire la refuzul de a acorda dreptul de acces la secretul de stat; în caz de lipsă a unui răspuns sau unui refuz, Valeriu Filenco își rezervă dreptul de a se adresa în instanța de judecată, pentru a-și apăra drepturile încălcate.

Prin răspunsul Agenției Relații Funciare și Cadastru a RM nr. 36/01-09/1855 din 07 octombrie 2016, a fost informat că cerințele expuse în cererile prelabile nu țin de competența Agenției, deoarece conform art. 6 pct. 4 al Legii nr. 146 din 16

iunie 1994 cu privire la Întreprinderea de Stat, fondatorul (Agenția) nu are dreptul să intervină în activitatea întreprinderii după încheierea contractului cu administratorul. Astfel, a considerat că, pretențiile înaintate de către reclamant sunt neîntemeiate și nu pot fi admise.

Totodată, reclamantul a fost informat că situația creată are un caracter individual și cade sub incidența prevederilor art. 354 alin. (1) din Codul muncii, fiind un litigiu de muncă dintre salariat și angajator, care poate fi examinat prin intermediul instanței de judecată.

Valeriu Filenco a apreciat critic răspunsul Agenției Relații Funciare și Cadastru a RM nr. 36/01-09/1855 din 07 octombrie 2016, precum că, pretențiile sale nu țin de competența acesteia, a pledat în instanță pentru caracterul formal al acestuia.

A solicitat Valeriu Filenco anularea ordinelor Agenției Relații Funciare și Cadastru, Întreprinderii de Stat Institutul de Geodezie, Prospeccțiuni Tehnice și Cadastru „Ingeocad” nr. 4R din 25 iulie 2016 cu privire la încetarea dreptului de acces la secretul de stat și a ordinului nr. 5R din 26 iulie 2016 cu privire la refuzul de a acorda dreptul de acces la secretul de stat.

Prin încheierea din 11 noiembrie 2016 a Judecătoriei Rîșcani, mun.Chișinău a fost introdus în proces în calitate de intervenient accesoriu Serviciul de Informații și Securitate (f.d.22).

Prin hotărârea din 22 martie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani a fost respinsă acțiunea depusă de Valeriu Filenco.

La data de 19 aprilie 2017, Valeriu Filenco, reprezentat de avocatul, Constantin Bria, a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând casarea acesteia cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

Prin decizia din 15 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost admis apelul declarat de Valeriu Filenco, a fost casată hotărârea primei instanțe și emisă o nouă hotărâre prin care acțiunea a fost admisă cu anularea ordinul nr. 4R din 25 iulie 2016 cu privire la încetarea dreptului de acces la secretul de stat și a ordinului nr. 5R din 26 iulie 2016 cu privire la refuzul de a acorda dreptul de acces la secretul de stat.

La data de 17 mai 2018 Întreprinderea de Stat „Ingeocad” a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului ÎS „Ingeocad” a indicat că nu este de acord cu decizia instanței de apel, deoarece instanța de apel nu a aplicat prevederile Legii cu privire la secretul de stat nr. 245-XVI din 27 noiembrie 2008 și a Regulamentului cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și a altor persoane juridice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1176 din 22 decembrie 200, dar și-a întemeiat decizia pe prevederile art. 354 alin. (1) Codul muncii, calificând că subiectul litigiului are un caracter individual de muncă și cade sub incidența normei de drept enunțate.

A considerat greșită concluzia instanței de apel, deoarece litigiile individuale de muncă soluționează divergențele dintre salariat și angajator, însă la caz, ÎS Institutul de Geodezie, Prospeccțiuni Tehnice și Cadastru „Ingeocad” a adoptat ordinul nr. 4R din 25 iulie 2016 și ordinul nr. 5R din 26 iulie 2016 cu privire la încetarea dreptului de acces la secretul de stat și respectiv, cu privire la refuzul de a

acorda dreptul de acces la secretul de stat lui Filenco Valeriu întru executarea concluziei Serviciului de Informații și Securitate, care este executorie pentru persoanele cu funcții de răspundere împuternicite să adopte decizia privind acordarea/refuzul dreptului de acces la secretul de stat și în temeiul art. 25 alin. (1) lit. i), 27 alin. (3) lit. a) alin. (4) din Legea nr. 245 din 27 noiembrie 2008, Respectiv cazul dat cu certitudine nu reflectă careva divergențe dintre angajator și salariat sau alte probleme ce decurg din Raporturile individuale de muncă.

Instanța de apel a interpretat în mod eronat legea când a conchis necorespunderea prevederilor legale a nomenclatorului funcțiilor care necesită acces la secretul de stat, ÎS „Ingeocad” nr. 01 din 15 februarie 2015 și anume prevederilor art. 24 alin. (9) din Legea nr. 245-XVI din 27 noiembrie 2008 și pct. 127 din Regulamentul cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și al altor persoane juridice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1176 din 22 decembrie 2010. În acest aspect, a comunicat că normele de drept enunțate reglementează cazurile în care are loc reperfectarea dreptului de acces la secretul de stat și nu au nici o tangență cu legalitatea întocmirii Nomenclatorului funcțiilor.

A mai indicat că la caz, ÎS „Ingeocad” a fost în drept să reexamineze Nomenclatorul funcțiilor pentru a verifica dacă funcțiile aprobate corespund formei de acces indicate și principiului necesității de a lucra cu informații atribuite și secret de stat și dacă nu mai corespunde cerințelor existente să întocmească unul nou. Mai mult, legiuitorul obligă conducătorul în prezentarea nomenclatorului spre avizare doar Serviciului de Informații și Securitate și nicidecum altor persoane, ceea ce presupune că nu este un document public. Respectiv, concluzia instanței de apel precum că conducătorul ÎS „Ingeocad” urma să justifice care a fost necesitatea acordării lui Valeriu Filenco a accesului la secretul de stat cu grad inferior, forma 3 (confidențial), este neîntemeiată legal. Eronată este și concluzia precum că prin modificarea formei de acces Valeriu Filenco a fost pus în imposibilitatea exercitării funcției deținute, or, aceasta a rămas în aceeași funcție-inginer șef, respectiv, sub acest aspect nu a fost absolut afectată exercitarea funcției deținute de acesta în cadrul ÎS „Ingeocad” și nicidecum nu poate fi invocată modificarea unilateral a condițiilor de muncă. A considerat că instanța de apel prin aplicarea prevederilor art. 68 din Codul muncii a aplicat legea care nu urma a fi aplicată. Instanța de apel nu a ținut cont de faptul că în cazul în care, Valeriu Filenco ar fi dat dovadă de o atitudine responsabilă la completarea chestionarului, pentru a primi dreptul de acces la secretul de stat de forma 3 (confidențial), nu ar fi fost afectată sub nici o formă exercitarea funcției deținute. La caz, conducătorul ÎS „Ingeocad”, doar după primirea concluziei Serviciului de Informații și Securitate, privind descoperirea circumstanțelor prevăzute la art. 25 din Legea nr. 245-XVI din 27 noiembrie 2008 a adoptat decizia privind încetarea dreptului de acces la secretul de stat al lui Valeriu Filenco în vederea executării prevederilor art. 27 alin (3) lit. a) din legea menționată. Dreptul de acces la secretul de stat încetează în cazul apariției sau descoperirii circumstanțelor prevăzute la art. 25.

A susținut că instanța de apel a interpretat eronat și prevederile pct. 109, 113 din Regulamentul cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și al altor persoane juridice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1176 din 22 decembrie 2010, când a ajuns la concluzia că normele de drept enunțate ar fi obligat în comunicarea concluziilor Serviciului de Informații și Securitate, în formă

scrisă lui Valeriu Filenco pentru a-i oferi acestuia posibilitatea efectivă de a le contesta în modul prevăzut, or, conform normelor enunțate, concluzia cu privire la imposibilitatea de acordare cetățeanului a dreptului de acces la secretul de stat trebuie să conțină temeiul corespunzător prevăzut în art. 25 alin. (1) din Lege, care a servit drept bază pentru adoptarea ei, aceasta este executorie pentru persoanele cu funcții de răspundere împuternicite să adopte decizia privind acordarea dreptului de acces la secretul de stat. Decizia privind refuzul de acordare a dreptului de acces la secretul de stat se adoptă în temeiul prevederilor art. 25 din Lege, se comunică în scris solicitantului și poate fi atacată în organul ierarhic superior sau în instanța de judecată.

La data de 22 mai 2018 Serviciul de Informații și Securitate a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe.

Recurentul, Serviciul de Informații și Securitate, în motivarea recursului a indicat că nu este de acord cu decizia instanței de apel, deoarece instanța de apel la emiterea deciziei a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată și a interpretat eronat legea. De asemenea instanța de apel nu a ținut cont de probele prezentate de Serviciul de Informații și Securitate și de nici o altă probă administrată de apelant sau de celelalte părți ale procesului. Instanța de apel nu a determinat complet concursul de circumstanțe de fapt care au importanță pentru justa soluționare a cauzei și nici nu a luat în considerare normele de drept material aplicabile cauzei respective, limitându-se doar la argumentele invocate de apelant. Concluziile instanței de apel sunt în contradicție cu actele cauzei.

La data de 08 noiembrie 2018, Valeriu Filenco, reprezentat de avocatul Constantin Bria, a depus referință prin care a solicitat respingerea recursurilor cu menținerea deciziei instanței de apel.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului atestă că decizia Curții de Apel Chișinău a fost emisă la 15 februarie 2018, însă la actele cauzei nu sunt date despre recepționarea acesteia de către recurenți.

În circumstanțele date, recursurile declarate de ÎS „Ingeocad” și Serviciul Informații și Securitate la data de 17 mai 2018 și respectiv 22 mai 2018, sunt depuse în termenul prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 21 noiembrie 2018 a considerat recursurile admisibile și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

La data de 10 decembrie 2018 Valeriu Filenco a depus cerere prin care a solicitat invitarea participanților la proces pentru a se pronunța cu privire la problema de legalitate invocate în cererea de recurs, astfel, ca ședința de judecată să aibă loc cu prezența părților.

Examinând cererea lui Valeriu Filenco cu privire la numirea unei ședințe publice, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că aceasta urmează a fi respinsă, din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se

examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

Cu referire la prevederile enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că în speță, nu au fost stabilite careva dificultăți cu privire la examinarea problemelor de legalitate invocate în cererile de recurs declarate de ÎS „Ingeocad” și Serviciul de Informații și Securitate.

Astfel că, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră inoportună numirea unei ședințe publice și invitarea părților la examinarea recursurilor declarate de ÎS „Ingeocad” și Serviciul de Informații și Securitate, inclusiv și prin prisma prevederilor art. 444 CPC, care indică expres că recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

În această privință, CEDO a statuat că modul de aplicare a art. 6 din CEDO pentru proceduri în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective. Atunci când a avut loc o ședință publică în prima instanță, lipsa unei astfel de ședințe poate fi justificată la faza căii de atac de caracteristicile speciale ale procedurilor în cauză, ținând cont de natura sistemului căilor de atac naționale, de scopul competențelor instanțelor ierarhic superioare și de modul în care interesele reclamantului au fost de fapt prezentate și apărute în fața instanței ierarhic superioare, îndeosebi în lumina naturii chestiunilor care urmează a fi hotărâte de către aceasta.

Conform jurisprudenței Curții, procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele art. 6 din CEDO, chiar dacă persoanei care a folosit calea de atac nu i s-a dat posibilitatea să prezinte personal probe în fața instanței de recurs. Mai mult, chiar dacă instanța ierarhic superioară are competența deplină de a examina atât chestiuni de drept, cât și de fapt, art. 6 din CEDO nu garantează întotdeauna un drept la o ședință publică sau, dacă o ședință are loc, un drept de a fi prezent personal (*cauza Botten vs Norvegia din 19 februarie 1996*).

Pentru motivele expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de respinge ca fiind neîntemeiată cererea lui Valeriu Filenco cu privire la numirea unei ședințe publice la examinarea recursurilor declarate de către ÎS „Ingeocad” și Serviciul de Informații și Securitate.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile întemeiate și care urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) prevede că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Pe parcursul examinării cauzei s-a stabilit că Valeriu Filenco a depus cerere de chemare în judecată împotriva Agenției Relații Funciare și Cadastru a RM și ÎS Institutul de Geodezie, Prospecțiuni Tehnice și Cadastru a RM și ÎS „Institutul de Geodezie, Prospecțiuni Tehnice și Cadastru „Ingeocad” prin care a solicitat anularea ordinului nr. 4R din 25 iulie 2016 cu privire la încetarea cu privire la încetarea dreptului de acces la secretul de stat; anularea ordinului nr. 5R- din 26 iulie 2016 cu privire la refuzul de a acorda dreptul de acces la secretul de stat.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea cauzei în fond a ajuns la concluzia respingerii acțiunii ca fiind neîntemeiată, motivând că ordinele contestate sunt legale și întemeiate, ÎS „Ingeocad” la emiterea acestora s-a bazat pe concluzia Serviciului de Informație și Securitate. La fel, a concluzionat prima instanță ca cazului din speță sunt aplicabile prevederile Legii cu privire la secretul de stat și a Regulamentului cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și a altor persoane juridice.

Instanța de apel a casat această soluție și a emis o nouă hotărâre de admitere a acțiunii cu anularea ordinelor contestate, motivând că la caz sunt aplicabile prevederile Codului muncii, art. 354 alin. (1) și 68 Codul muncii, fiind un litigiu de muncă dintre salariat și angajator și că prima instanță greșit a aplicat prevederile Legii cu privire la secretul de stat și a Regulamentului cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și a altor persoane juridice.

Verificând legalitatea deciziei contestate în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că, instanța de apel, la examinarea cauzei, a aplicat eronat normele de drept material și nu a dat o apreciere corespunzătoare probelor administrate la actele pricinii, pe când, în speță, prima instanță a emis o concluzie legală și întemeiată reieșind din următoarele.

Din actele cauzei s-a stabilit că în baza contractului individual de muncă nr. 296 din 29 septembrie 2006, Valeriu Filenco a fost angajat în calitate de director tehnic la ÎS Institutul de Geodezie, Prospecțiuni Tehnice și Cadastru „Ingeocad” pe o perioadă de timp nedeterminată (f.d. 37-38).

Conform acordului nr. 1 cu privire la modificarea contractului individual de muncă nr. 296 din 19 septembrie 2007, salariatul Filenco Valeriu a fost transferat în funcția de inginer șef la ÎS Institutul de Geodezie, Prospecțiuni Tehnice și Cadastru „Ingeocad” (f.d 36).

Conform ordinului nr.4R din 25 iulie 2016, emis de ÎS Institutul de Geodezie, Prospecțiuni Tehnice și Cadastru „Ingeocad” a fost decisă încetarea valabilității dreptului de acces la secretul de forma 2 (secret) lui Filenco Valeriu, ordin care a fost adus la cunoștința ultimului la data de 26 iulie 2016 (f.d 7).

În temeiul ordinului nr. 5R din 26 iulie 2016, emis de ÎS Institutul de Geodezie, Prospecțiuni Tehnice și Cadastru „Ingeocad” a fost refuzat acordarea dreptului de acces la secretul de forma 3 (secret) lui Filenco Valeriu, ordin care a fost adus la cunoștință ultimului la data de 27 iulie 2016 (f.d 8).

Conform cererii prelabile depuse la 24 august 2016 la Agenția Relații Funciare și Cadastru, Filenco Valeriu a solicitat anularea ordinului nr.4R din 25 iulie 2016 cu privire la încetarea dreptului de acces la secretul de stat, ca ilegal; punerea la dispoziția sa a Nomenclatorului funcțiilor care necesită acces la secretul de stat ÎS „Ingeocad” nr. 01 din 15 februarie 2015 (15/1-216 din 19.02.2015). pentru a face cunoștință cu acesta; anularea ordinului nr.5R din 26 iulie 2016 cu privire la refuzul de a acorda dreptul de acces la secretul de stat, ca ilegal; informarea despre argumentele și temeiurile legale ce au stat la baza emiterii ordinului nr.5R din 26 iulie 2016 cu privire la refuzul de a acorda dreptul de acces la secretul de stat. (f.d. 9).

Prin răspunsul Agenției Relații Funciare și Cadastru nr. 36/01-09/1855 din 07 octombrie 2016, reclamantul Filenco Valeriu a fost informat că cerințele expuse în cererile prelabile nu țin de competența Agenției, iar pretențiile înaintate sunt neîntemeiate și nefondate, nefiind posibile admiterii (f.d. 11).

Astfel, din actele cauzei s-a stabilit cu certitudine faptul că odată cu necesitatea apărută de a lucra cu informații atribuite la secret de stat conform Nomenclatorului funcțiilor care necesită acces la secretul de stat ÎS „Ingeocad” nr. 01 din 15 februarie 2015 (15/1-216 din 19.02.2015), reclamantului/intimat Valeriu Filenco, deținând funcția de director tehnic, i-a fost permis dreptul de acces la secretul de stat pentru forma 2 (confidențial), valabil pentru gradul de secretizare a informațiilor necesare activității efectuate.

Totodată, s-a stabilit că ulterior, fiind transferat în funcția de inginer-șef la ÎS Institutul de Geodezie, Prospecțiuni Tehnice și Cadastru „Ingeocad” reclamantul conform Nomenclatorului funcțiilor care necesită acces la secretul de stat ÎS „Ingeocad” nr. 01 din 15 februarie 2015 necesita dreptul de acces la secretul de stat pentru forma 3 (confidențial).

Conform art. 12 alin. (4) a Legii cu privire la secretul de stat, nomenclatoarele funcțiilor angajaților cărora urmează să li se perfecteze dreptul de acces la secretul de stat se întocmesc cu consultarea Serviciului de Informații și Securitate și se aprobă de către conducătorii autorităților publice și ai altor persoane juridice care elaborează/primesc asemenea informații.

Conform art.26 alin. (1) din Legea enunțată, verificarea cetățenilor în legătură cu perfectarea (reperfectarea) dreptului de acces la secretul de stat se efectuează de către Serviciul de Informații și Securitate, în termen de o lună, în modul stabilit de prezenta lege și de Legea privind activitatea operativă de investigații. Numărul măsurilor de verificare este în dependență directă de gradul de secretizare al informațiilor la care va avea acces persoana.

Totodată, Colegiul reține că în litigiul din speță, urmează de a aplicat și Regulamentul cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și al altor persoane juridice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1176 din 22.12.2010, care stabilește modalitatea de asigurare a regimului secret în cadrul autorităților publice și al altor persoane juridice.

Conform pct. 127 alin. (2) al Regulamentului nominalizat, reperfectarea dreptului la secretul de stat se efectuează cu respectarea condițiilor necesare perfectării dreptului la secretul de stat, în cazurile: perfectării unei alte forme de acces la secret de stat în legătură cu necesitatea de a lucra cu informații atribuite la secret de stat cu un grad mai înalt de secretizare.

Astfel, conform normelor de drept enunțate, Colegiul consideră că prima instanță just a stabilit că procedura de verificare a fost reluată cu acordul intimatului/reclamant Valeriu Filenco, care a avut drept scop identificarea riscurilor de securitate, aferente gestionării informațiilor secrete de stat, în vederea acordării accesului la secretul de stat de forma 3 (confidențial).

Conform pct. 106 al Regulamentului nominalizat, măsurile de verificare urmează a fi efectuate de către Serviciul de Informații și Securitate în termen de o lună de la data primirii solicitării autorității publice sau al altei persoane juridice, numărul fiind direct aceste proporțional gradului de secretizare a informațiilor la care va avea acces persoana.

În acest sens, temeinic și legal prima instanță a reținut că la 18 martie 2016, ÎS „Ingeocad” a înaintat Serviciului de Informații și Securitate o solicitare de întreprindere a măsurilor de verificare a lui Valeriu Filenco, pentru acordarea dreptului de acces la secretul de stat de forma 3 (confidențial).

Totodată, prima instanță a reținut că la data de 21 aprilie 2016, prin răspunsul nr. 15/27922, Serviciul de Informație și Securitate a informat ÎS „Ingeocad” despre imposibilitatea de a acorda lui Valeriu Filenco, angajat al ÎS „Ingeocad” în funcția de inginer șef, dreptul de acces la secretul de stat de forma - 3 (confidențial), în temeiul art. 25 alin. (1) lit. b), c), i), j) și k) din Legea cu privire la secretul de stat.

Or, conform art.25 alin. (1) lit. b), c), f), i), j) și k) din Legea nominalizată, dreptul la accesul la secretul de stat îi este refuzat cetățeanului în cazurile: sprijinirii de către acesta a activității unui stat străin, a unei organizații străine sau a reprezentanților acestora, precum și a unor cetățeni străini sau apatrizi ce cauzează prejudicii intereselor și/sau securității Republicii Moldova sau în cazul participării cetățeanului la activitatea unor partide sau asociații obștești a căror activitate este suspendată, limitată sau interzisă în modul stabilit de lege; descoperirii în urma măsurilor de verificare, a altor acțiuni ale acestuia care prezintă pericol pentru securitatea Republicii Moldova; depunerii la autoritatea publică competentă a cererii de renunțare la cetățenia Republicii Moldova; comunicării de către cetățean a unor date incomplete sau neautentice la perfectarea dreptului de acces la secretul de stat; domicilierei permanente a cetățeanului peste hotare sau al perfectării documentelor pentru plecarea cu traiul permanent într-o altă țară; neexecutării de către cetățean a obligațiilor privind păstrarea secretului de stat care i-a fost încredințat.

Corespunzător, în situația în care în urma procedurii de verificare, s-au stabilit prezența riscurilor de securitate aferente gestionării informațiilor secrete de stat, inclusiv tăinuirea de către reclamant a faptului deținerii cetățeniei ruse și a relațiilor personale cu cetățeni străini, deși avea obligația legală de a include complet toate datele, instanța conchide că avizele Serviciului de Informații și Securitate sunt întocmite în conformitate cu prevederile Legii cu privire la secretul de stat.

Instanța de recurs reține că este greșită concluzia instanței de apel în ceea ce privește faptul că instanța de fond ilegal a luat în considerare că prin începerea

urmăririi penale în privința lui Valeriu Filenco pe faptul coruperii active, infracțiune prevăzută de art. 325 alin. (1) Codul penal, unde Valeriu Filenco deținea statut de învinuit de săvârșire a unei fapte de corupere a unui ofițer SIS cu scopul de a obține aviz pozitiv în ceea ce privește acordarea accesului la secretul de stat, or aceste probe nu dispun de calitate de înscrisuri admisibile și i se încalcă principiul prezumției nevinovăției.

Cu privire la acest subiect Colegiul menționează că în baza Anexei Regulamentului cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și a altor persoane juridice care stabilește Formelor documentelor de evidență și asigurare a protecției secretului de stat, la Forma nr. 2, chestionar nr. 2 intimatul nu a indicat faptul că în privința sa a fost pornită urmărirea penală la data de 26 mai 2016. Astfel, Valeriu Filenco avea obligația să comunice despre toate datele și informațiile care îl vizează, obligații ce reies din prevederile legale la completarea chestionarelor. Aceasta fiind o circumstanță suplimentară care justifică temeiul juridic în baza căruia i-a fost refuzat dreptul de acces la accesul de stat a lui Valeriu Filenco.

Conform art. 27 alin. (3) lit. a), alin. (4) din Legea privind secretul de stat, dreptul de acces la secretul de stat încetează în cazurile: apariției sau descoperirii circumstanțelor art.25. Decizia privind suspendarea sau încetarea dreptului de acces la secretul de stat se adoptă de către persoana cu funcție de răspundere împuternicită să adopte decizia privind acordarea acestui drept și poate fi atacată în organul ierarhic superior sau în instanța de contencios administrativ.

La fel, instanța de recurs consideră greșită concluzia instanței de apel precum că conform pct. 109 din Regulamentul cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și a altor persoane juridice aprobat prin hotărârea Guvernului nr. 1176 din 2010, care prevede că concluzia cu privire la imposibilitatea de acordare a cetățeanului a dreptului de acces la secretul de stat trebuie să conțină temeiul corespunzător prevăzut în art. 25 alin. (1) din Lege, care a servit drept bază pentru adoptarea ei. Aceasta este executorie pentru persoanele cu funcții de răspundere împuternicite să adopte decizia privind acordarea dreptului de acces la secretul de stat, însă nu exclude posibilitatea înaintării unei solicitări repetate după înlăturarea circumstanțelor care fac imposibilă acordarea dreptului de acces la secretul de stat. Or, circumstanțele care urmau a fi înlăturate sau exigențele cărora urma a se conforma nu au fost comunicate apelantului și temeinicia acestora nu au fost supuse controlului judiciar, drept temei de emiteră a actelor contestate.

Referitor la această concluzie, instanța de recurs reiterează că instanța de apel în decizia sa a făcut concluzii contradictorii, pe deoparte invocă temeiul legal care prevede că concluzia Serviciului de Informații și Securitate este executorie pentru persoanele care adoptă decizia privind acordarea dreptului de acces la secretul de stat, pe de altă parte acuză instituțiile că nu i-a comunicat apelantului motivele refuzului, concluzii eronate, deoarece însăși din cuprinsul deciziei rezultă cu certitudine că ordinele contestate i-au fost aduse la cunoștință intimatului și conțin temeiul juridic corespunzător, ceea ce înseamnă că corespund exigențelor legale. De asemenea, instanța de apel în decizia sa a constatat că apelantul a făcut cunoștință cu ordinele respective.

În speță, prima instanță just a reținut că la 28 aprilie 2016 și 20 iunie 2016 ÎS „Ingeocad” a solicitat în mod repetat Serviciului de Informații și Securitate

acordarea lui Valeriu Filenco a dreptului de acces la secretul de stat de forma 3 (confidențial). Însă, prin răspunsurile nr.3250r din 31 mai 2016 și nr.154847r din 08 iulie 2016, a informat repetat, despre imposibilitatea de acordare lui Valeriu Filenco, angajat al ÎS „Ingeocad” în funcția de inginer șef, dreptului de acces la secretul de stat de forma 3 (confidențial), în temeiul art. 25 alin. (1) din Legea cu privire la secretul de stat.

Corespunzător, în circumstanțele în care concluzia Serviciul de Informații și Securitate despre imposibilitatea acordării angajatului ÎS „Ingeocad”, Filenco Valeriu a dreptului de acces la secretul de stat de forma 3 (confidențial), potrivit normelor de drept enunțate, este executorie, ÎS Institutul de Geodezie, Prospectiuni Tehnice și Cadastru „Ingeocad” legal a emis ordinul nr.4R din 25 iulie 2016 cu privire la încetarea dreptului de acces la secretul de stat și ordinul nr.5R din 26 iulie 2016 cu privire la refuzul de a acorda dreptul de acces la secretul de stat. Or, emiterea avizelor sunt executorii pentru persoanele cu funcții de răspundere împuternicite să adopte decizia privind acordarea dreptului de acces la secretul de stat.

Instanța de recurs mai reține că pct. 105 și 107 din Regulamentul cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul autorităților publice și a altor persoane juridice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1176 din 22 decembrie 2010, procedura de verificare în vederea acordării accesului la secretul de stat are drept scop identificarea riscurilor de securitate eferente gestionării informațiilor secrete de stat, ori de câte ori apar indicii că titularul autorizației de acces la secretul de stat nu mai îndeplinește criteriile de compatibilitate privind accesul la informațiile atribuite la secret de stat, măsurile de verificare se reiau la solicitarea conducătorului autorității publice sau a altei persoane juridice.

În acest sens, sunt neîntemeiate concluziile instanței de apel, precum că la 26 iulie 2016, când reclamantul a făcut cunoștință cu ordinului nr.4R din 25 iulie 2016 și la 27 iulie 2016, când a luat cunoștință cu ordinul nr.5R din 26 iulie 2016, se afla în concediu medical, or lipsește careva normă legală, care ar interzice emiterea ordinelor cu privire la încetarea dreptului de acces la secretul de stat și cu privire la refuzul de a acorda dreptul de acces la secretul de stat în cazurile aflării în concediu medical a solicitanților, mai ales în circumstanțele în care cu acordul lui Valeriu Filenco a fost reluată procedura de verificare, iar potrivit normelor de drept enunțate, măsurile de verificare urmau a fi efectuate de către Serviciul de Informație și Securitate în termen de o lună de la data primirii solicitării autorității publice.

Mai mult ca atât, conform informațiilor prezentate de ÎS „Ingeocad”, reclamantul Filenco Valeriu, începând cu 31 mai 2016 până pe data de 02 decembrie 2016 este absent de la serviciu, absența fiind motivată cu diferite certificate de concediu medical, iar începând cu 03 decembrie 2016 până în prezent lipsește de la serviciu nemotivat. La 21 decembrie 2016, a fost primită din Ukraina (Kiev), prin intermediul oficiului poștal, cererea lui Filenco Valeriu de acordare a concediului neplătit, care nu a fost acceptată de ÎS „Ingeocad”.

Totodată, Colegiul reține că prima instanță just a stabilit că în speță nu sunt aplicabile normele Codului muncii, care interzic concedierea salariatului în perioada aflării lui în concediu medical, or în speță reclamantul nu a fost concediat în perioada aflării în concediu medical. Însă, instanța de apel nu și-a bazat concluzia pe normele de drept sus-enunțate, dar și-a întemeiat decizia pe prevederile art. 354

alin. (1) Codul muncii, calificând că subiectul litigiului are un caracter individual de muncă și cade sub incidența Codului muncii.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de justiție consideră eronată această concluzie, deoarece litigiile individuale de muncă soluționează divergențele apărute dintre salariat și angajator, însă la caz, ÎS „Institutul de Geodezie, prospecțiuni Tehnice și cadastru „Ingeocad” a emis ordinul nr. 4R din 25 iulie 2016 și ordinul 5R din 26 iulie 2016 cu privire la încetarea dreptului de acces la secretul de stat și respectiv, cu privire la refuzul de a acorda dreptul la acces la secretul de stat, lui Valeriu Filenco, întru executarea concluziei Serviciului de Informații și Securitate, care este executorie pentru persoanele cu funcție de răspundere împuternicite să adopte decizii privind acordarea/refuzul dreptului de acces la secretul de stat în temeiul art. 25 alin. (1) lit. i), 27 alin. (3) lit. a), alin. (4) din Legea nr. 245-XVI din 27 noiembrie 2008. Respectiv, cazul dat cu certitudine nu reflectă careva divergențe dintre angajator și salariat. Sau alte probleme ce decurg din raporturile individuale de muncă.

La fel, instanța de recurs consideră că instanța de apel a aplicat eronat și prevederile pct. 109, 113 din Regulamentul menționat, când ajunge la concluzia că normele de drept enunțate ar fi obligat în comunicarea concluziilor Serviciului de Informații și Securitate, în formă scrisă, cet. Filenco Valeriu, pentru a-i oferi acestuia posibilitatea efectivă de a le contesta în mod prevăzut, or, potrivit normelor enunțate, concluzia cu privire la imposibilitatea de acordare cetățeanului a dreptului de acces la secretul de stat trebuie să conțină temeiul corespunzător prevăzut în art. 25 alin. (1) din Lege, care a servit drept bază pentru adoptarea ei. Aceasta este executorie pentru persoanele cu funcții de răspundere împuternicite să adopte decizia privind acordarea dreptului de acces la secretul de stat, însă nu exclude posibilitatea înaintării unei solicitări repetate după înlăturarea circumstanțelor care fac imposibilă acordarea dreptului de acces la secretul de stat. Decizia privind refuzul de acordare a dreptului de acces la secretul de stat se adoptă în temeiul prevederilor art. 25 din Lege, se comunică în scris solicitantului și poate fi atacată în organul ierarhic superior sau în instanța de judecată.

Instanța de recurs ține să menționeze că în cazul din speță obiect al examinării cauzei date sunt ordinele emise în privința lui Valeriu Filenco și nu concluziile Serviciului de Informații și Securitate. Astfel, prin respingerea acțiunii de către prima instanță a fost constatată legalitatea ordinelor, indirect a concluziilor Serviciului de Informații și Securitate.

De asemenea nu poate fi pusă la îndoială existența concluziilor Serviciului de Informații și Securitate, deoarece s-a făcut trimitere la numărul și data acestora, mai mult reprezentantul Serviciului a confirmat existența acestora în cadrul examinării cauzei, or prezentarea acestora contravine prevederilor legale și anume art. 26 alin. (4), 29 din Legea cu privire la secretul de stat, care prevăd obligația de nedivulgare a secretului de stat de către persoanele cărora li s-a perfectat acest drept, în speță persoanele responsabile solicitante pentru intimatul/reclamant Valeriu Filenco.

În consecință, raportând normele de drept enunțate la circumstanțele cauzei, Colegiul conchide că prima instanță just a stabilit că concluziile Serviciului de Informații și Securitate nr. 15/2792r din 21 aprilie 2016, nr. 3950r din 31 mai 2016, nr. 15/4847 din 08 iulie 2016 cu privire la imposibilitatea de acordare a cetățeanului Valeriu Filenco a dreptului de acces la secretul de stat, conțin temeiul corespunzător

prevăzut în art. 25 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 245-XVI din 27 noiembrie 2008, care a servit drept bază pentru adoptarea lor. La fel, just a stabilit prima instanță că concluziile Serviciului de Informații și Securitate au fost executorii pentru ÎS „Ingeocad” , care a emis ordinul nr. 5R din 26 iulie 2016 cu privire la refuzul de a acorda dreptul de acces la secretul de stat lui Valeriu Filenco, în temeiul prevederilor art. 25 alin. (2) din Lege. Cu ordinul sus-indicat Valeriu Filenco a făcut cunoștință la 27 iulie 2016 (f.d.8).

În acest context, instanța de recurs reține ca greșită și contrară prevederilor normelor de drept material enunțate, concluzia instanței de apel de casare a hotărârii primei instanțe și emitere a unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii, fiind întemeiată critica recurenților în sensul că instanța de apel și-a fundamentat concluzia doar pe aplicarea eronată a normelor de drept material și pe argumentele intimatului/reclamant.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că, circumstanțele pricinii au fost constatate de prima instanță, însă normele de drept material au fost aplicate eronat de către instanța de apel și nu este necesară verificarea suplimentară a cărorva dovezi, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursurile declarat de către Agenția Ecologică Chișinău, de a casa integral decizia instanței de apel și de a menține hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art.445 alin. (1) lit. f) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admit recursurile declarate de Întreprinderea de Stat „Ingeocad” și Serviciul de Informații și Securitate.

Se casează decizia din 15 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău și se menține hotărârea din 22 martie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Valeriu Filenco împotriva Agenției Relații Funciare și Cadastru și Întreprinderii de Stat Institutul de Geodezie, Prospecțiuni Tehnice și Cadastru „Ingeocad”, intervenientul accesoriu Serviciul de Informații și Securitate cu privire la anularea ordinelor.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Galina Stratulat

Dumitru Mardari

Mariana Pitic

Iurie Bejenaru